

Globalisaatio, muuttoliike ja työ: uusia näkemyksiä

Paul Jonker-Hoffrén

Euroopassa on jo pidemmän aikaa vaikuttanut maahanmuuttovastaisia poliittisia liikkeitä. Esimerkiksi Alankomaissa, Ranskassa ja Italiassa poliittiset liikkeet vastustavat maahanmuuttoa erityisesti siksi, että työpaikat halutaan säilyttää ”omalle” kansalle. Ruotsissa Ruotsidemokraattien vaalimenestystä onkin selitetty osittain sillä, että maahanmuutto koetaan uhkana kantaväestön omille työpaikoille ja -urille. Tämänhetkinen talouskriisi ei pehennä näitä tunteita. Harvemmin kuitenkin kuulee maahanmuuttajien omia näkemyksiään heidän asemastaan työelämässä. Seuraavaksi esiteltävät tutkimukset avaavat uusia näkökulmia tähän keskusteluun.

Maahanmuuttopolitiikka voi tuottaa prekariaatteja työmarkkinoille

Maahanmuuton säätely ja valvonta on usein esitetty hallituksen keinoina varmistaa työpaikkojen säilyminen maan omilla kansalaisilla ja toisaalta suojella maahanmuuttajia hyväksikäytöltä. Bridget Anderson (2010) tutki, analysoimalla maahanmuuttopolitiikan asiakirjoja sekä sisäasiainministeriön tilastoja työ- ja oleskelulupia, miten muuttoliikkeen säätely (migration control) muokkaa maahanmuuttajien työmarkkina-asemaa ja miten maahanmuuttopolitiikka vaikuttaa työperäiseen maahanmuuttoon Isossa-Britanniassa. Tutkimuksen keskeinen tulos oli, että maahanmuuton aktiivinen säätely luo työmarkki-

noille prekariaatteja, jotka työskentelevät tilapäisissä tai epätyypillisissä työsuhteissa sekä kärsivät toimeentulon riittämättömyydestä ja epävarmuudesta. Maahanmuuton säätely ja politiikan tavoitteet sekä de facto -tulokset eivät täsmää, ja politiikkaa soveltamalla voidaan jopa luoda laittomia tilanteita hyvän tahdon nimissä.

■ Anderson, B. (2010) *Migration, Immigration Controls and the Fashioning of Precarious Workers. Work, Employment and Society* 24 (2), 300–317.

Maahanmuuttajien työmarkkina-asema kantaväestöä heikompi myös Euroopan maahanmuuton uusissa kohdemaissa Kreikassa, Irlannissa ja Espanjassa

Suhteellisen lyhyessä ajassa maahanmuutto on muuttunut maantieteellisesti koko Euroopassa. Kolme vanhaa lähtömaata, Kreikka, Irlanti ja Espanja, ovat nyt Euroopan suurimpia maahanmuuton kohdemaita. Muñoz de Bustillo ja Antón (2010) tutkivat, onko näiden maiden välillä yhteneväisyyksiä tai eroavaisuuksia maahanmuuttajien sosiodemografisissa ominaispiirteissä, työmarkkinoille kiinnittymisessä ja toimeentulossa sekä eroaako maahanmuuttajien suhteellinen asema verrattuna kantaväestöön. Tutkimusaineistona käytetään EU-SILC-aineistoa vuodelta 2007 ja European Labour

Force -aineistoa vuodelta 2006. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että Espanjan, Irlannin ja Kreikan maahanmuuttajat ovat pääasiassa työikäistä väestöä ja heidän työllisyysasteensa on lähes sama kuin kantaväestöllä Irlannissa ja jopa kantaväestöä korkeampi Espanjassa ja Kreikassa. Työttömyys on kuitenkin huomattavasti yleisempää maahanmuuttajilla kuin kantaväestöllä Espanjassa ja Irlannissa. Kreikassa paikallisen väestön ja maahanmuuttajien työllisyydessä ei ole suuria eroja. Kaikissa näissä kolmessa maassa maahanmuuttajien palkkataso on huomattavasti määraikaisissa työsuhteissa ja matalapalkka-aloilla. Maahanmuuttajien köyhyysasteet ovat Espanjassa ja Kreikassa huomattavasti korkeammat suhteessa muuhun väestöön. Maiden välinen vertailu osoitti, että Irlannissa maahanmuuttajien keskimääräinen palkka- ja koulutustaso on korkeampi kuin Kreikassa ja Espanjassa. Tämä johtuu siitä, että Irlantiin maahanmuuttajia on saapunut erityisesti OECD-maista, USA:sta ja Isosta-Britanniasta, kun taas Espanjaan ja Kreikkaan maahanmuuttajat saapuvat pääasiassa kehitysmaista. Maahanmuutto asettaa merkittäviä haasteita näiden uusien kohdemaiden työllisyys- ja sosiaalipolitiikalle.

■ Muñoz de Bustillo, R. & Antón, J.-I. (2010) *From Sending to Host Societies: Immigration in Greece, Ireland and Spain in the 21st Century*. *Industrial Relations Journal*, 41 (6), 563–583.

Globalisaatio ja työn merkitys

Seymour Spilermanin (2010) esse käsittelee sitä, mitä globalisaatio on ja miten globalisaatio on vaikuttanut työn organisointiin ja työurien rakenteeseen. Hän tarkastelee erityisesti, miten eri työntekijäryhmät ovat menestyneet uusliberalistisessa kauppapolitiikassa ja miten maiden erilaiset institutionaaliset rakenteet ovat onnistuneet suodattamaan tai lieventämään globalisaation haitallisia vaikutuksia. Artikkelissa väitetään, että siirtyminen globaaliin talouteen on vaikuttanut merkittävästi ihmisten työmahdollisuuksiin ja -uriin, vaikkakaan seuraukset eivät ole olleet samanlaisia kaikissa ammattiryhmissä eikä myöskään Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa suhteessa vähemmän kehittyneisiin valtioihin, jotka ovat vasta äskettäin liittyneet globaaliin talouteen. Globalisaatio on tehnyt urasaavutuksista yksilöllisempiä ja se on muuttanut työn arvoja nuorempien sukupolvien keskuudessa. Esimerkiksi yksilöllinen kehittyminen työssä ja elinikäinen oppiminen ovat selvästi tärkeämpiä arvoja nuoremmille kuin vanhemmille. Toinen keskeinen johtopäätös on, että teknologian avulla pääoman asema on muuttunut globalisaatiossa entistä vahvemmaksi.

■ Spilerman, S. (2009) *How Globalization Has Impacted Labour: A Review Essay*. *European Sociological Review*, 25 (1), 73–86.